

Blom Ecologie
Koeweistraat 2
4181 CD Waardenburg

Stichting Savant-Zorg
T.a.v. dhr. M. Verstraten
Steenhovenweg 4
5708 HN Helmond

0418 820 288
info@blomecologie.nl
www.blomecologie.nl

Onderwerp: Quicksan Wnb Hoofdstraat 167 te Helmond
Datum: 20 oktober 2023 (revisie 17 november 2023)
Project: 2023-1254
Samensteller: ing. G. Fairhurst

KVK 67221904
BTW nr. NL856882999B01
IBAN NL21RAB00314240683

Geachte meneer M. Verstraten,

Hierbij de quickscan Wet natuurbescherming omtrent het project Savant-Alphonsus aan de Hoofdstraat 176 te Helmond.

Aanleiding

Op 5 februari 2021 is voor het project Savant Alphonsus aan de Hoofdstraat 176, 5706 AP te Helmond een ontheffingsaanvraag Wet natuurbescherming - soortenbescherming namens Stichting Savant Zorg aangevraagd. Op 8 juli 2021 is voor het verwijderen van 23 huismusnesten en 6 vleermuisverblijfplaatsen en het verstoren van de vleermuisverblijfplaatsen ontheffing verleend (Z/139680-264421). Deze ontheffing is geldig tot en met 1 september 2026, waarna aanvraag tot verlenging mogelijk is. Inmiddels zijn de eerste werkzaamheden volgens de ontheffing uitgevoerd, waaronder het plaatsen van tijdelijke voorzieningen (26 februari 2021), het ongeschikt maken van gebouw 3 (12 oktober 2022), vleermuiscontrole ronde en vrijgave gebouw 3 (14 oktober 2022) en de sloopwerkzaamheden van gebouw 3.

Voor de bouw en herinrichting van het project is een bestemmingsplanwijziging procedure gestart. Hierin is het ontwerp opgenomen zoals deze ook is opgenomen in de ontheffingsaanvraag en waarvoor de ontheffing is verleend. Deze bestemmingsplanwijziging is eind augustus 2023 door de Raad van State vernietigd, derhalve is Stichting Savant Zorg voornemens een nieuwe bestemmingsplanwijziging procedure te starten. In de nieuwe bestemmingsplanwijziging is een nieuw ontwerp opgenomen.

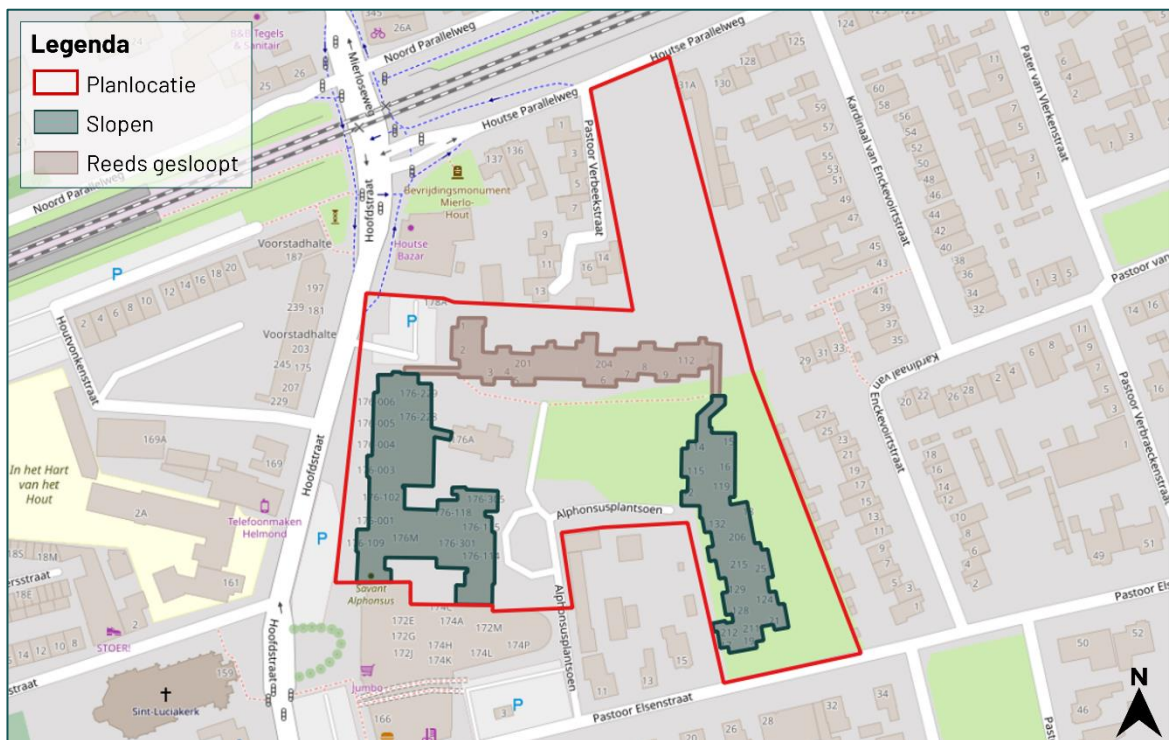
Voor de nieuwe bestemmingsplanprocedure is een nieuwe quickscan benodigd, doordat de voormalige quickscan uit februari 2020 reeds verlopen is. Het zwaartepunt van deze quickscan ligt bij (beschermde) soorten waarvoor het dak en/of muren een essentieel onderdeel kunnen zijn van het leefgebied. Dit betreffen vleermuizen, huismussen, gierzwaluwen, overige (broed)vogels en steenmarters. Ten aanzien van houtopstanden blijft de beoordeling onveranderd; een meldings- en herplantplicht is niet van toepassing.

Planlocatie

De planlocatie betreft twee woon-zorgcomplexen, twee braakliggende terreinen en omliggend groen en verharding (figuur 1). De sloopwerkzaamheden van de '28-woningen' hebben reeds plaatsgevonden. Dit betreft nu een braakliggend grasveld met daarachter een groene singel, welke behouden blijft (figuur 2). Daarnaast is een kapel aanwezig, welke onlangs inpandig is gerenoveerd. Deze wordt binnen de beoogde ontwikkeling niet verder aangetast.

Behoudens de sloop van de '28-woningen' en de realisatie van tijdelijke voorzieningen voor de huismus en vleermuizen (Fairhurst, 2022) is de planlocatie gelijk gebleven met de situatie zoals omschreven in de quickscan uit 2020 (Rebergen, 2020). Voor een uitgebreide omschrijving van de planlocatie wordt derhalve verwezen naar de quickscan Wnb (Rebergen, 2020).

Figuur 1 De planlocatie (rood omkaderd) is gelegen aan de Hoofdstraat 167 te Helmond.

Figuur 2 Impressie van de planlocatie; het braakliggend grasveld, waar voorheen de '28-woningen' zich bevonden en de aanwezige te slopen bebouwing.

Beoogde ontwikkeling

Stichting Savant-Zorg is voornemens om de woonzorggebouwen (gefaseerd) te slopen en hiervoor vervangende nieuwbouw te realiseren (figuur 3). Hierbij wordt zoveel mogelijk groen behouden, indien noodzakelijk worden er mogelijk een aantal bomen gekapt. Onderstaand volgt een korte opsomming van de ingrepen en effecten:

- slopen van bebouwing: algemene sloopwerkzaamheden en afvoer sloopmateriaal;
- verwijderen van bomen en struiken (indien noodzakelijk): kapwerkzaamheden/graaf- en rooiwerkzaamheden;
- verwijderen terreininrichting, waaronder gedeelte van het groen: graafwerkzaamheden, transport (afvoer) van materiaal en groen;
- egaliseren terrein: graafwerkzaamheden en grondtransport;
- realisatie nieuwbouw: algemene bouwwerkzaamheden; • revitalisatie terrein en aanleg verharding: allerhande (straat- en hoveniers) werkzaamheden.

Voor de beoogde werkzaamheden is voor het verwijderen van 23 nesten van de huismus en 6 verblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis op 8 juli 2021 een ontheffing verleend (Z/139680-264421). Tussentijds is het ontwerp van de nieuwe situatie aangepast, echter is beoordeeld dat deze aanpassing verder geen invloed heeft op de voorschriften in de ontheffing (Fairhurst, 2023).

Figuur 3 Visuele representatie van de beoogde situatie (bron: JYB Architecten).

Veldbezoek

Het veldbezoek is een momentopname van de aanwezige flora en fauna. Tijdens het veldbezoek is de planlocatie nauwkeurig onderzocht, waarbij ook gelet werd op sporen en delen of restanten van planten en/of dieren. Daarnaast is er gelet op veranderingen in het plangebied ten opzichte van 2020. Het veldbezoek heeft plaatsgevonden op 18 oktober 2023 en is uitgevoerd door ing. G. Fairhurst De weersomstandigheden tijdens het veldbezoek waren; droog, 5/8 bewolkt, 9° Celsius en windkracht 1-2 (Bft).

Wet natuurbescherming

Per 1 januari 2017 zijn drie voormalige wetten; de Flora- en faunawet samen met de Boswet en de Natuurbeschermingswet 1998, vervangen door de Wet natuurbescherming (Wnb). Bevoegdheden zijn met het ingaan van deze wet overgedragen van het rijk naar de provincie.

Algemene zorgplicht

In de Algemene zorgplicht (art. 1.11) wordt voorgeschreven dat nadelige gevolgen voor flora en fauna voorkomen moet worden. Het uitgangspunt van de Algemene zorgplicht is dat het doden, verwonden, verontrusten of beschadigen van flora en fauna wordt vermeden. Deze zorgplicht geldt voor iedereen.

Soortenbescherming

De soortenbescherming is opgedeeld in de volgende beschermingsregimes: Vogelrichtlijnsoorten (art. 3.1), Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) en Andere soorten (art. 3.10). Hierin worden ook rust- en voortplantingsverblijfplaatsen en het functioneel leefgebied beschermd. Bij negatieve effecten op soorten in de specifieke soortenbescherming geldt een ontheffingsplicht.

Van de verboden als bedoeld in Andere soorten art. 3.10 eerste lid kan door bevoegd gezag vrijstelling verleend worden voor het opzettelijk doden of vangen van individuen en voor het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen voor bepaalde soorten.

Gebiedsbescherming

Naast de specifieke soortenbescherming kent Nederland ook gebiedsbescherming, waarbij bepaalde gebieden extra bescherming genieten. Het gaat hier hoofdzakelijk om Natura 2000-gebieden, het Natuurnetwerk Brabant en Groenblauwe mantel. In deze gebieden mogen in principe geen werkzaamheden binnen de grenzen uitgevoerd worden.

Natura-2000 gebieden

Voor werkzaamheden in Natura 2000-gebieden is bij mogelijke effecten een Voortoets vereist. Met de Voortoets wordt bepaald of de plannen mogelijk negatieve effecten hebben op de doelstellingen van Natura 2000-gebieden. Ten aanzien van Natura 2000-gebieden kunnen ook externe effecten als stikstofdepositie en licht- of geluidsuitstraling van invloed zijn. Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden dient een vergunning voorhanden te zijn.

Provinciaal beleid

Binnen het Natuurnetwerk Brabant geldt het 'nee, tenzij'-principe. In bepaalde gevallen dient er natuurcompensatie uitgevoerd te worden. Ten aanzien van het Natuurnetwerk Brabant en Groenblauwe mantel geldt dat externe werking geen toetsingskader is. Bij negatieve effecten op beschermde natuurgebieden die onder provinciaals beleid valt dient tevens een vergunning voorhanden te zijn.

Beoordeling soortenbescherming

Op basis van het veldbezoek en de bureaustudie wordt per soortgroep besproken wat de potentie van de planlocatie en de directe omgeving daarvan voor het voorkomen van soorten is, en welke effecten daarop te verwachten zijn ten gevolge van de beoogde ontwikkeling.

Vleermuizen (Habitatrichtlijn art. 3.5)

Onder de Wet natuurbescherming zijn alle in Nederland voorkomende vleermuizen als Habitatrichtlijnsoorten beschermd. Vleermuizen maken, afhankelijk van de soort, gebruik van verblijfplaatsen in bomen en/of bebouwing. Aangezien de beoogde ontwikkeling zich beperkt tot werkzaamheden aan bebouwing, is het op voorhand uitgesloten dat deze ontwikkeling leidt tot het wegnemen van verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen.

De bebouwing waarbij de beoogde ingreep plaats zal vinden is nauwkeurig geïnspecteerd op de aan- dan wel afwezigheid van potentiële verblijfplaatsen en geschikte invliegopeningen. Alle gevels en daken van de betreffende bebouwing zijn gecontroleerd op eventuele openingen als open stootvoegen, kierende daklijsten, ontbrekende/scheefliggende dakpannen, ontbrekende specie en overige gevelafwerkingen die vleermuizen toegang kunnen verlenen tot een open dakruimte en/of spouwmuur waar ze een verblijfplaats zouden kunnen vinden. Een dergelijke verblijfplaats moet voldoen aan een geschikt microklimaat, met een constante (lage) temperatuur, een hoge luchtvochtigheid en weinig invloed van weersomstandigheden.

De bebouwing op de planlocatie bestaat uit twee gebouwen met stenen muren met spouw. Zoals beoordeeld in de quickscan in 2020 zijn er open stootvoegen, kierende kantpannen, kierende daklijsten en andere kleine openingen aanwezig welke toegang kunnen bieden voor vleermuizen. Daarnaast zijn op de meest westelijk gelegen bebouwing tijdelijke vleermuiskasten geplaatst, ten behoeve van de lopende ontheffingsaanvraag.

De bebouwing is nog steeds geschikt als verblijfplaats voor vleermuizen, waardoor ervan uitgegaan wordt dat de aanwezige zomer- en paarverblijfplaatsen aangetroffen in 2020 nog steeds aanwezig (kunnen) zijn. Voor het verwijderen van deze verblijfplaatsen is een ontheffing verleend, waardoor verdere vervolgstappen in het kader van wet natuurbescherming niet benodigd zijn.

De beoogde ontwikkeling beïnvloedt enkel reeds bestaande bebouwing. Derhalve is het uitgesloten dat de beoogde ontwikkeling leidt tot aantasting van een essentiële vliegroute of essentieel foerageergebied.

In de luwte van opgaande vegetatie en bebouwing kunnen vliegbewegingen van vleermuizen plaatsvinden. Vleermuizen kunnen verblind en daardoor gedesoriënteerd raken als gevolg van felle verlichting. Sterk verlichte locaties worden gemeden door vleermuizen. Tijdens en na de beoogde ontwikkeling dient bij voorkeur geen verlichting te worden toegepast. Bij voorkeur de werkzaamheden uitvoeren tussen zonsopkomst en zonsondergang. Mocht verlichting noodzakelijk zijn wordt vleermuisvriendelijke verlichting geadviseerd.

Huismussen (Vogelrichtlijn art. 3.1 cat. 2 soort)

De huismus broedt vrijwel altijd bij bebouwing en bouwt zijn nesten onder dakpannen, onder golfplaten, kieren/gaten in de muur en in spantconstructies. In de omgeving dient voldoende functioneel habitat in de vorm van groenblijvende structuren, stofbad en foerageerlocaties aanwezig te zijn (BIJ12 kennisdocument Huismus, 2017).

Bebouwing hebben zowel platte bitumen als schuine dakpannen daken. In het aanvullend onderzoek, zijn destijds 23 huismusnesten aangetroffen (Fairhurst, 2020). Naar aanleiding hiervan en de voorschriften omschreven in de ontheffing, zijn voor de huismus tijdelijke huismuskasten en één huismustil geplaatst. Negatieve effecten van de beoogde ontwikkeling op nestlocaties van de huismus zijn derhalve uitgesloten. Ten tijde van het veldbezoek waren reeds kleine tot middelgrote clusters van huismussen aanwezig in de aanwezige groenstructuren. Daar waar mogelijk worden zoveel mogelijk groenstructuren behouden, daarnaast zal in de nieuwe situatie nieuw groen worden aangeplant. Ten aanzien van de huismus zijn geen verdere vervolgstappen in het kader van Wet natuurbescherming benodigd.

Gierzwaluwen (Vogelrichtlijn art. 3.1 cat. 2 soort)

De gierzwaluw heeft als oorspronkelijk rotsbewoner de rotsen ingeruild voor bebouwing. De soort broedt daardoor hoofdzakelijk in stedelijk gebied in donkere holtes van ventilatieschachten, spleten in muren en onder (pannen)daken (BIJ12 kennisdocument Gierzwaluw, 2017). Gezien de soort niet direct vanuit zijn nest kan opstijgen, moet hij zich naar beneden kunnen laten vallen. Het nest dient hierdoor een vrije aanvliegroute van minimaal 1 meter breed, en minimaal 3 meter onder de nestopening te bevatten. Hierbij dienen zo min mogelijk belemmerende elementen, zoals bomen, aanwezig te zijn. Voedselvluchten kunnen op vele kilometers (tot wel 1000 km) van het nest plaatsvinden, waardoor het foerageergebied niet nader te definiëren is. Delen van de daken bevatten kierende kantpannen. Wegens voorgenoemde heeft in 2020 een aanvullend gierzwaluwonderzoek plaats gevonden. Hieruit bleek dat binnen de planlocatie geen gierzwaluwnesten aanwezig zijn. Daarnaast was rondom de planlocatie geen sprake van een aanwezige gierzwaluwkolonie. Hierdoor en doordat de planlocatie niet verder is veranderd ten aanzien van de reeds aanwezige bebouwing kan de aanwezigheid van gierzwaluw op de planlocatie uitgesloten worden.

Vogels (Jaarrond beschermde vogelsoorten, Cat. 5 soorten en algemene broedvogels)

Op de planlocatie zijn geen nestlocaties van categorie 5 vogels (zoals spreeuw en huiszwaluw) waargenomen. Tevens zijn er nabij de bebouwing geen grote nesten en horsten aangetroffen, waardoor een versturende invloed op roofvogels is uitgesloten. De bebouwing en omgeving hiervan zijn ongeschikt als nestlocatie en functioneel leefgebied van uilen en roofvogelsoorten.

Gedurende het broedseizoen zijn nesten en de functionele leefomgeving van alle vogels beschermd. Het broedseizoen vangt aan onder bepaalde klimatologische omstandigheden en betreft indicatief de periode 15 maart t/m 15 juli. Ten aanzien van algemene broedvogels en categorie 5 soorten kunnen de werkzaamheden worden opgestart buiten het broedseizoen en/of na het ongeschikt maken van de planlocatie. Indien de beoogde werkzaamheden in het broedseizoen worden opgestart dient de locatie voorafgaand aan de werkzaamheden geïnspecteerd te worden door een ter zake deskundige.

Steenmarter (Nationaal beschermde diersoort, art. 3.10)

De steenmarter is een grondgebonden zoogdier dat gebruik kan maken van daken, zolders, schuren en stallen in een dermate bebouwde en (matig) verstoorde omgeving. Op de planlocatie zijn geen onverstoord open dak of zolderruimtes aanwezig. Daarnaast ontbreekt het aan openingen van voldoende formaat om de steenmarter toegang te verlenen tot de daken.

Tevens is er geen sprake van aanwezigheid van essentieel leefgebied door de mate van verstoring op de planlocatie. Een negatieve invloed van de beoogde ontwikkeling op de steenmarter is uitgesloten.

Overige soorten

Naast de bovengenoemde soorten en soortgroepen zijn ook andere soortgroepen onder de Wet natuurbescherming beschermd. Dit betreffen vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, insecten en andere ongewervelden.

Voor veel van de bovengenoemde soortgroepen vervullen bebouwing en kale braakliggende terreinen geen (belangrijke) functie. Door het ontbreken van oppervlaktewater, waardplanten, structuurrijke en verstoringsvrije biotopen en dekingsstructuren kunnen negatieve effecten van de beoogde ontwikkeling op beschermde vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen en insecten en andere ongewervelden op voorhand uitgesloten worden.

Beoordeling gebiedsbescherming

De planlocatie maakt geen deel uit van een beschermd gebied en/of locatie betreffende: Natura 2000 en het Natuurnetwerk Brabant of Groenblauwe mantel. Het dichtstbijzijnde Natura 2000 gebied is gelegen op een afstand van circa 5,0 km en betreft 'Strabrechtse Heide & Beuven'.

Wegens de afstand van de beoogde ontwikkeling is een negatieve invloed op beschermde gebieden door externe werking als licht, trillingen en geluid op voorhand uitgesloten. Ten aanzien van stikstof wordt ondanks de geruime afstand tot het Natura 2000-gebied (5,0 km) 'Strabrechtse Heide & Beuven' en de planlocatie geadviseerd om volledigheidshalve een berekening met de AERIUS Calculator uit te voeren. Het betreffende natuurgebied is namelijk gevoelig voor een verhoogde stikstofuitstoot én het project is van een grote omvang.

Conclusies

Ten aanzien van beschermde soorten zijn geen veranderingen aanwezig binnen de planlocatie, die leiden tot negatieve effecten. Ten aanzien van huismus en vleermuizen is een ontheffing Wnb. verleend (Z/139680-264421). Voor beschermde Natura 2000-gebieden geldt dat er voorafgaand de werkzaamheden een Aerijs-berekening uitgevoerd dient te worden om inzichtelijk te maken of er sprake is van een verhoging van stikstofemissie.

Uitvoerbaarheid

De beoogde ontwikkeling leidt niet tot overtreding van (andere) verbodsbepalingen omtrent soortenbescherming, en houtopstanden in het kader van de Wet natuurbescherming. Om negatieve effecten omtrent gebiedsbescherming uit te sluiten, dient vooraf een berekening door middel van de AERIUS Calculator uitgevoerd te worden. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient rekening te worden gehouden met de (mogelijke) aanwezigheid van foeragerende vleermuizen, rugstreeppadden en algemene broedvogels (in het kader van Algemene Zorgplicht). Voor deze soorten dienen maatregelen te worden getroffen om effecten te voorkomen.

Conclusie

De beoogde herontwikkeling aan de Hoofdstraat 167 te Helmond is uitvoerbaar zoals bepaald in de Wro (art. 3.1.6 Bro).

Vervolgstappen en maatregelen

Vervolgstappen

Voor de beoogde ontwikkeling dient rekenkundig inzichtelijk te worden gemaakt of er sprake is van een verhoging van stikstofdepositie binnen kwetsbare habitats van Natura 2000- gebieden. Dit kan middels de AERIUS calculator.

Te treffen maatregelen

- Tijdens de werkzaamheden moet voorzichtig worden gehandeld met alle voorkomende flora en fauna (Algemene zorgplicht);
- Wanneer ondanks zorgvuldig handelen, onderzoek en advies schade lijkt te ontstaan voor beschermde flora en fauna, dient direct contact opgenomen te worden met een ter zake deskundige;
- Er wordt gelegenheid gegeven aan dieren, die tijdens de werkzaamheden worden gevonden, te vluchten of zich te verplaatsen naar een schuilplaats buiten het bereik van de werkzaamheden.
- De planlocatie tijdens de werkzaamheden en in de nieuwe situatie bij voorkeur niet verlichten en in de periode april-oktober de werkzaamheden tussen zonsopgang en zonsondergang uitvoeren (buiten schemerperiodes). Mocht verlichting noodzakelijk zijn hierbij een vleermuisvriendelijke verlichtingswijze toepassen (amberkleurig licht, lichtbundel nederwaarts richten, toepassen geconvergeerde lichtbundel).

- De werkzaamheden opstarten of uitvoeren buiten het broedseizoen van vogels (indicatief medio maart t/m medio juli). Als dit niet mogelijk is dienen de potentiële nestlocaties van algemene broedvogels ruim voorafgaand aan het broedseizoen ongeschikt of ontoegankelijk gemaakt te worden. E.e.a. op aanwijzing van deskundige. Als werkzaamheden in het broedseizoen worden uitgevoerd die mogelijk resulteren in het wegnemen of verstoren van broedgevallen dient voor aanvang door een ter zake deskundig gecontroleerd te worden of er broedvogels aanwezig zijn.

Bronnen

Fairhurst, G., 2020. Huismus-, gierzwaluw- en vleermuisonderzoek aan de Hoofdstraat 176 te Helmond. Blom Ecologie, Waardenburg.

Fairhurst, G., 2022. Vleermuiscontrole en vrijgave Savant Alphonsus te Helmond. Blom Ecologie, Waardenburg.

Fairhurst, G., 2023. Aanpassingen ontheffing Z/139680-264421. Blom Ecologie, Waardenburg.

Rebergen, K.J., 2020. Quicksan Wet natuurbescherming Hoofdstraat 176 te Helmond. Blom Ecologie, Waardenburg

BLOM ECOLOGIE

Verbindt natuur en samenleving

We hopen u met dit schrijven voldoende te hebben geïnformeerd. We verblijven in afwachting van uw reactie.

Met vriendelijke groet,

Blom Ecologie B.V.,
ing. G. Fairhurst
Auteur

Blom Ecologie B.V.,
ing. B.C.E. Vleeshouwers
Collegiale toets

Bijlage 1

Beeldmateriaal

Blom Ecologie
Koeweistraat 2 - 4181 CD Waardenburg

Niets uit deze rapportage mag zonder schriftelijke toestemming van de opdrachtgever en Blom Ecologie worden gebruikt door derden. Onder gebruik worden alle vormen van kopie, openbaarmaking en elke andere toepassing begrepen. Deze rapportage mag alleen gebruikt worden voor het doel waarvoor het is samengesteld.

Blom Ecologie is niet aansprakelijk voor schade die voortkomt uit toepassing van de resultaten van werkzaamheden en/of gegevens verkregen van Blom Ecologie.

Bijlage 1 Beeldmateriaal

Figuur 4 Eén van de braakliggende terreinen.

Figuur 5 Het aanwezig groen, blijft zoveel mogelijk behouden.

Figuur 6 Meest oostelijk gelegen bebouwing.

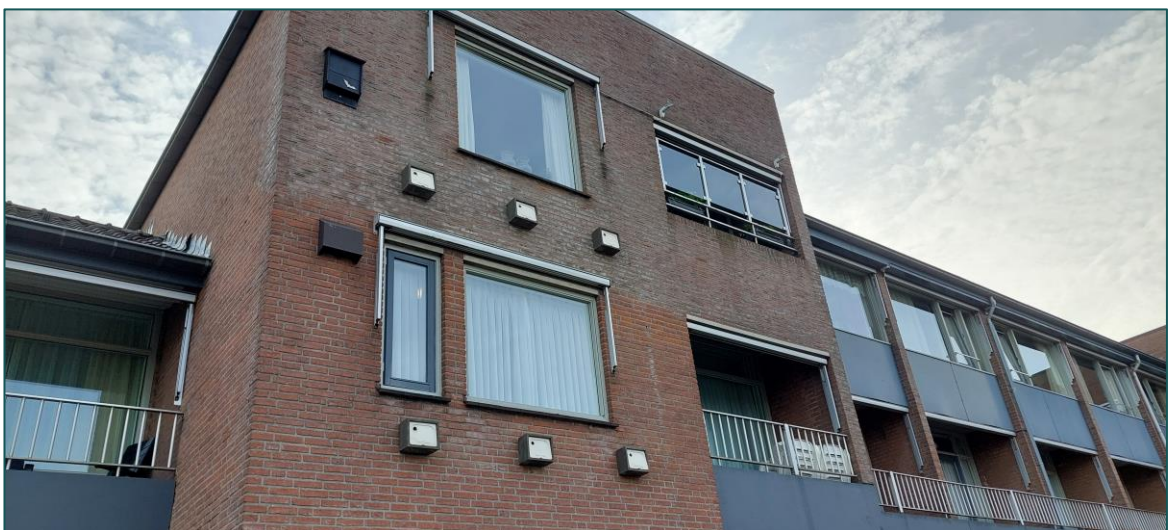

Figuur 7 Langs de bebouwing is groen aanwezig in de vorm van hagen.

Figuur 8 Meest westelijk gelegen bebouwing met op de voorgrond de huismustil.

Figuur 9 Een aantal van de opgehangen voorzieningen voor huismus en vleermuizen.

